

Alueellisen jätehuoltolautakunnan vuosikertomus 2022

Alueellinen jätehuoltolautakunta toimii jätelain (646/2011) 23 §:n mukaisena kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Jätehuollon yksikkö Tampereen kaupungilla vastaa alueelliselle jätehuoltolautakunnalle osoitettujen tehtävien valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta.

Yhteistoiminta-alueeseen kuuluu 17 Pirkanmaan kuntaa: Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Kangasala, Lempäälä, Mänttä-Vilppula, Nokia, Orivesi, Parkano, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Sastamala (entisten Mouhijärven ja Suodenniemen osalta), Tampere, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi. Toimialueella on noin 457 000 asukasta ja noin 39 500 vapaa-ajan asuntoa. Tampereen kaupunki toimii jätehuollon yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana.

Kuva 1 Jätehuoltoviranomaisen toiminta-alue

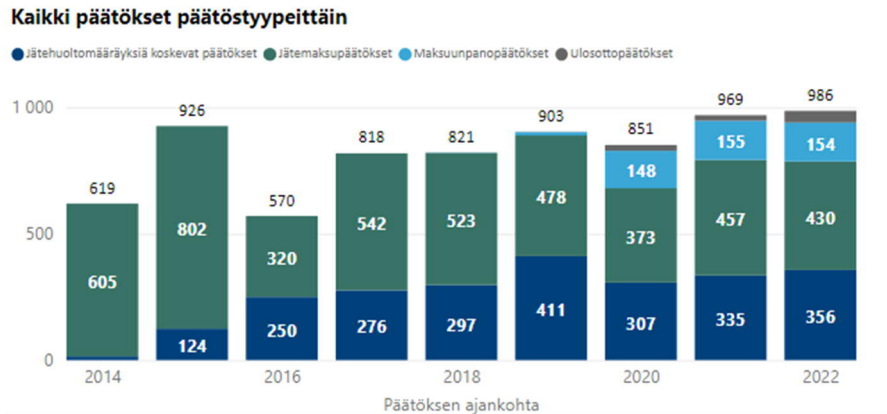
Jätehuoltoviranomaisen tehtävät määritellään jätelaissa. Jätehuoltoviranomainen päättää jätehuollon järjestämisen yleisistä periaatteista kuten esimerkiksi jätetaksasta, jätteenkuljetusjärjestelmästä ja jätehuoltomääräyksistä. Lisäksi jätehuoltoviranomainen käsittelee anomukset jätehuoltomääräyksistä poikkeamiseksi ja jätemaksun määräämiseksi taksasta poiketen. Jätehuoltoviranomainen myös seuraa aktiivisesti jätelainsäädännön ja kunnallisten jätehuoltomääräysten toteutumista toimialueellaan.

Jätehuoltoviranomaisen toiminnalla luodaan edellytykset ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavalle ja asiakkaita monipuolisesti palvelevalle jätehuoltojärjestelmälle. Toiminnalla turvataan lisäksi tehokas ja yhdenmukainen viranomaispäätöksenteko yhteistoiminta-alueella. Jätehuoltoviranomainen huolehtii, että yhteistoiminta-alueen kuntien, ympäristönsuojeluviranomaisten, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ja muiden sidosryhmien kanssa tehdään riittävästi yhteistyötä jätehuollon alueelliseksi kehittämiseksi.

1. Yksikön toiminnallisten mittareiden toteutuminen

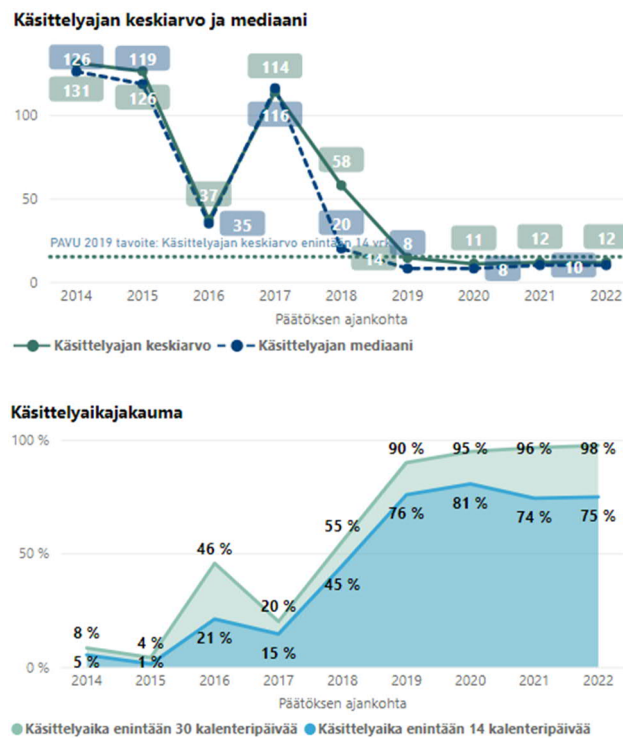
Jätehuoltopäällikön ratkaisemia poikkeamispäätöksiä koskeva määrällinen tavoite (900 annettua päätöstä) saavutettiin. Jättemaksuja ja jätehuoltomääräyksiä koskevia poikkeamispäätöksiä tehtiin

toimintavuonna 986 kpl, mikä on eniten jätehuoltoviranomaisen toimintahistorian aikana. Hakemusten määrän lisääntymiseen vaikutti erityisesti uusien jätehuoltomääräysten toimeenpanon eteneminen, mikä näkyi mm. lisääntyneinä sekajäteastioiden tyhjennysvälin pidentämishakemuksina. Uusina hakemusasioina vireille tuli myös jätteiden erilliskeräysvelvoitteita koskevia poikkeamishakemuksia taloyhtiöiltä, joissa vaadittavien keräysastioiden sijoittaminen ei ollut mahdollista paloturvallisuus- tai kaavamääräysten vuoksi.

Kuva 2 Kiinteistöjä koskevat päätösaasiat tyyppittain

Jättemaksuistutusten ja jätehuoltomääräysten poikkeamishakemusten käsittelyajat alittivat niille asetetut käsittelyaikatavoitteet (14 vrk). Käsittelyajan keskiarvo on vakiintunut 12 vuorokauteen. Hakemuksista 75 % käsiteltiin 14 vuorokauden kuluessa ja 98 % 30 vuorokauden kuluessa.

Kuva 3 Hakemusten käsittelyaikojen kehitys vuosien 2013–2022 aikana

Myös päätösten pysyvyyttä koskeva tavoite toteutui suunnitellusti. Hallinto-oikeus antoi toimintavuoden aikana kaksi ratkaisuaan jätehuoltopäällikön ja alueellisen jätehuoltolautakunnan päätöksiä koskevista valituksista. Toinen valitus koski kiinteistölle määrättyä jätemaksua ja toinen vuoden 2021 saostus- ja umpisäiliölietteiden jätetaksaa. Hallinto-oikeus hylkäsi molemmat valitukset.

Ilmoitusten käsittelylle asetettu määrällinen tavoite (100 kpl) toteutui suunnitellusti. Toimintavuoden aikana käsiteltiin 49 kpl lietteen omatoimista käsittelyä koskevaa ilmoitusta. Näiden lisäksi jätelain asettama siirtymäaika umpeutui 31.12.2022 elintarvikkejätteen kompostointi-ilmoitusten jättämiseen. Kyseessä on uusi velvoite, joten kompostointi-ilmoituksia ei ole aiemmin käsitelty jätehuoltoviranomaisessa. Ilmoituksia jätettiin vuoden vaihteeseen mennessä hieman vajaa 11 000 kpl, mistä pääosa, noin 10 000 kpl, marras-joulukuun aikana. Kompostointi-ilmoituksia saatiin toimintavuoden aikana käsiteltäviä 158 kpl. Käsittelymäärä jäi vähäiseksi, sillä työ painottui toimintavuoden aikana pääasiassa viestintään ja asiakasneuvontaan sekä postilla ja sähköpostilla saapuneiden ilmoitusten tietojen kirjaamiseen asianhallintajärjestelmään.

Jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamisen seurantaan koskeva määrällinen tavoite (700 seurantakirjettä) ei toteutunut. Tämä johtui kompostointi-ilmoitusten aiheuttamasta toiminnan ruuhkautumisesta. Yksikön resursseja jouduttiin keskittämään loppuvuonna asiakaspalveluun sekä kompostointi-ilmoitusten vastaanottoon, mikä viivästytti seurantatyötä. Seurantakirjeitä jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamiseksi lähetettiin toimintavuonna yhteensä 554 kpl.

Toiminnan mittarit				
Toiminta on sujuvaa ja laadukasta:				
	TP 2020	TP 2021	TAE 2022	Toteuma 31.12.2022
<i>Hakemusten käsittelypäivien keskiarvo on alle 14 vuorokautta</i>	11	12	14	12
<i>Päätösten pysyvyys ylemmissä oikeusasteissa, %</i>	100	100	100	100
<i>Annettujen päätösten määrä, kpl</i>	851	969	900	986
<i>Käsiteltyjen ilmoitusten määrä, kpl</i>	50	72	100	207
Jätehuollon keskeisten toimijoiden kanssa tehdään tiiviisti yhteistyötä:				
<i>Jätehuollon kehittämispalaverit yhteistoiminta-alueella, kpl</i>	17	17	17	17
Kiinteistöt ovat kattavasti ja asianmukaisesti järjestetyn jätehuollon piirissä:				
<i>Jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamista koskevien seurantakirjeiden määrä, kpl</i>	1 110	309	700	554

Taulukko 1 Jätehuoltoviranomaisen toiminnallisten mittarien toteutuminen

Sidosryhmäyhteistyötä tehtiin suunnitellusti. Vuosittaiset jätehuollon kehittämispalaverit järjestettiin alueellisina tapaamisina siten, että tapaamisissa oli mukana kahden kunnan edustajat. Tapaamisiin osallistui yhteensä 68 kuntien edustajaa. Palavereissa esille nousseet kehitysasiat on vastuutettu jäteyhtiön ja jätehuoltoviranomaisen edustajille ja niiden toteutumista on seurattu säännöllisesti.

2. Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Jätehuoltolautakunta asetti vuoden 2022 toiminnan painopisteiksi uusien jätehuoltomääräysten toimeenpanon, jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamisen seurannan sekä jätestrategian toimeenpanon.

Uusien jätehuoltomääräysten toimeenpanoa koskeva painopiste toteutui suunnitellusti. Jätehuoltomääräysten toimeenpanon toteutusta on seurattu säännöllisesti jäteyhtiön kanssa pidettävissä palavereissa. Työ jatkuu edelleen. Toimintavuoden aikana muutosta koskevaa viestintää tehtiin suunnitellusti yhteistyössä Pirkanmaan Jätehuollon kanssa eri kanavien (mm. lehtiartikkelit, yleiset tiedotteet, livestudio, webinaarit, tapaamiset) kautta. Lisäksi viestintää kohdennettiin jäteyhtiön kanssa loppuvuodesta erityisesti Tampereen kaupunkiseudun keskustaaajaman alueelle, missä biojätteen lajitteluun on tulossa muutoksia vuoden 2023 aikana. Noin 25 000 kotitaloudelle toimitettiin tiedote kiinteistöä koskevista jätehuollon muutoksista, minkä ohella viestittiin myös kompostoinnin ilmoitusvelvollisuudesta. Viestintäprojekti jatkuu vuoden 2023 aikana.

Jätehuoltomääräysten toimeenpanon osalta muodostettiin toimintaperiaatteet jätehuoltomääräyksistä poikkeamiselle silloin, kun kiinteistö ei pysty järjestämään jätteiden erilliskeräystä kiinteistöllä esimerkiksi paloturvallisuus- tai kaavamääräysten vuoksi. Vuoden 2022 aikana myönnettiin viidelle asunto-osakeyhtiölle poikkeaminen erilliskeräysvelvoitteista.

Pääpaino toimintavuoden aikana oli kompostointi-ilmoitusten vastaanottoon liittyvien prosessien luomisessa sekä näitä koskevassa tietojärjestelmäkehitystyössä. Asiaan liittyvät lomakkeet, internetsivut ja linjaukset ilmoitusten käsittelyyn saatiin muodostettua aikataulussa. Samoin tietojärjestelmäkehitystyö saatiin aikataulussa valmiiksi uusiin lakisääteisiin velvoitteisiin vastaamiseksi. Loppuvuodesta kompostointi-ilmoitusten jättämiseen avattiin myös sähköinen asiointipalvelu. Palvelun avulla asiakaspalvelua pyrittiin parantamaan sekä jätehuollon yksikön toimintaprosesseja tehostamaan.

Kompostointi-ilmoitusten jättämistä koskevan määräajan umpeutuminen ruuhkautti jätehuollon yksikön toiminnan ja asiakaspalvelun loppuvuoden aikana. Ilmoituksia jätettiin vuoden vaihteeseen mennessä hieman vajaa 11 000 kpl, joista yli 70 % jätettiin vireille asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun laaja hyödyntäminen helpotti ilmoitusten vastaanottoon ja käsittelyyn liittyviä prosesseja. Työmäärä kompostointi-ilmoitusten käsittelyssä on kuitenkin poikkeuksellisen suuri, joten vuonna

2022 saapuneiden ilmoitusten käsittely tulee jatkumaan pitkälle vuoteen 2023. Ottaen huomioon vireille tulleiden kompostointi-ilmoitusten suuren määrän sekä työhön käytettävissä olevat resurssit, jätehuollon yksikössä lähdettiin vuoden 2022 lopulla selvittämään robotiikan käyttöönoton mahdollisuuksia ilmoituskäsittelyssä.

Uusien jätehuoltomääräysten toimeenpanon ohella vuoden 2022 toiminnassa painotettiin jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamisen seuranta. Toimintavuoden aikana oli tarkoitus saattaa jätteenkuljetusrekisteriä koskeva kehitystyö loppuun. Lisäksi seurantatyössä oli tarkoitus keskittyä sekajätehuoltoon liittymisen ohella erityisesti myös biojätteen erilliskeräysvelvoitteen noudattamisen seurantaan. Saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennysten seurannassa pääpaino oli Nokian alueen lietetyhjennyksissä. Painopiste toteutui vain osittain.

Uuden jätteenkuljetusrekisterin kehitys jatkui vuonna 2022. Työssä ilmenneiden haasteiden vuoksi järjestelmää ei kuitenkaan saatu vielä tuotantokäyttöön, minkä vuoksi kehitystyö jatkuu vuoden 2023 alkupuolelle. Keskeiset haasteet liittyvät kuljetusyrityiltä ja jäteyhtiöltä saatavien jätteenkuljetustietojen laatuun. Pirkanmaan Jätehuollon kanssa on perustettu työryhmä kuljetustietojen laadun parantamiseksi, jotta entistä tehokkaampi seurantatyö on tulevaisuudessa mahdollista. Myös Nokialla toimivia jätevesilietteitä kuljettavia yrityksiä on ohjeistettu kuljetustietojen raportoinnissa ja tietojen laadun kehittämisessä.

Sekajätehuoltoon liittymisen seuranta tehtiin 212 kiinteistölle. Ne kiinteistöt, jotka eivät noudattaneet kehotusta liittyä jätehuoltoon, laitettiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen vireille hallintopakkomenettelyn käynnistämistä varten. Näitä kiinteistöjä oli vuonna 2022 63 kpl. Yksikössä tehtiin sekajätteen ohella myös jätehuoltomääräysten edellyttämien erilliskeräysvelvoitteiden noudattamisen seuranta. Seurannassa keskityttiin biojätteen, lasipakkauksien ja pienmetallin erilliskeräysvelvoitteiden noudattamiseen vähintään 5 asunnon kiinteistöillä koko toimialueella. Näitä kehotuskirjeitä lähetettiin toimintavuoden aikana yhteensä 342 kpl. Taloyhtiöt ovat reagoineet pääsääntöisesti nopeasti kehotuskirjeisiin ja suurin osa kehotuista kiinteistöistä on liittynyt kyseisten jätelajien keräykseen.

Nokian lietekuljetusten seuranta on tehty vuosina 2021–2022. Vuoden 2022 aikana keskityttiin Nokian alueella toimivien lietekuljetusurakoitsijoiden toiminnan seuraamiseen yhteistyössä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Seurannassa esiin nousutta jätelain vastaista toimintaa on käsitelty alueellisessa jätehuoltolautakunnassa ja asia on laitettu vireille valvontaviranomaisessa.

Kolmantena toiminnan painopisteenä vuonna 2022 oli jätestrategian toimeenpano. Painopiste toteutui osittain. Vuoden 2022 aikana käynnistettiin jätetaksan liittyvä kehitystyö jätetaksan kannustavuuden parantamiseksi. Jätehuoltolautakunnan ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n hallituksen kesken järjestettiin tapaaminen vuoden 2023 jätetaksan periaatteista sopimiseksi. Jätetaksan kannustavuuden vahvistaminen ei kuitenkaan toteutunut suunnitellusti, koska maailman tilanteesta johtuva

poikkeuksellinen polttoaineen ja energian hinnannousu aiheutti merkittäviä korotuspaineita taksoihin, eikä etusijajärjestyksen mukaisen hinnoittelun vahvistamiseen katsottu olevan mahdollisuuksia. Lisäksi vuoden 2023 jätetaksan valmistelussa ei aiemmin suunnitellusta poiketen pystytty huomioimaan tuottajien kunnille maksamia korvauksia pakkausjätteiden keräyksestä ja kuljetuksesta. Tuottajat maksavat ensimmäiset korvaukset 2024, joten niiden huomioiminen on mahdollista vasta vuoden 2025 taksavalmistelussa. Työtä jätetaksan kannustavuuden parantamiseksi on tarkoitus jatkaa vuoden 2023 aikana, jotta bio- ja pakkausjätteiden lajittelutehokkuutta sekä asukkaiden motiivointia jätteiden lajitteluun pystyttäisiin lisäämään.

Toimintavuoden aikana jatkettiin myös sidosryhmäyhteistyön parantamista. Tavoite toteutui suunnitellusti. Toimintavuoden aikana järjestettiin kolme työpajaa kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa, joissa käsiteltiin kompostointi-ilmoituksiin, lietekuljetuksiin sekä jätelain ja jätehuoltomääräysten seurantaan liittyviä asioita. Työpajojen avulla pyrittiin tiivistämään jätehuolto- ja ympäristönsuojeluviranomaisen välistä yhteistyötä ja löytämään synergiaetuja molempien viranomaisten päivittäiseen työhön. Yhteistyötä jatkettiin myös Kiinteistöliitto Pirkanmaa ry:n sekä kuntien kaavoituksen ja rakennusvalvontojen edustajien kanssa. Myös kuntien hallinto- ja palvelukiinteistöjen yhdyshenkilöitä perehdytettiin kuntakiinteistöjen kierrätettävien jätteiden erilliskeräyksen järjestämiseen. Vuoden aikana yhteistyötä kehitettiin lisäksi Tampereen Infra Oy:n ja jäteyhtiön kanssa talvikunnossapidon ja jätehuollon saralla sekä jätehuoltoviranomaisen ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n välillä. Uusi toimintamalli jätehuoltoviranomaisen ja jäteyhtiön väliseen yhteistyöhön otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana.

3. Talouden toteutuminen

Jätehuoltoviranomaisen talousarvio vuodelle 2022 oli 461 000 €. Jätehuollon yksikön ja jätehuoltolautakunnan yhteenlaskut kulut olivat 473 000 €, joten kulut toteutuivat 12 000 € talousarviota suurempina. Tilikauden tuloksella on katettu ns. jyvittämättömiä, yleisiä hallinnollisia kustannuksia. Näitä ovat olleet mm. jätehuoltoviranomaisen toimintaan liittyvät yleiset henkilöstö- ja taloushallintopalvelut sekä toimistosihteeripalvelut päätösten tiedoksiantoihin liittyen.

Jätelainsäädännön ja kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti jätehuoltoviranomaisen toiminnan kustannukset on katettava kokonaisuudessaan jätemaksutuloilla. Jätehuoltoviranomaisen toiminnan kustannukset on peritty osana kuntalaisten jätemaksun perusmaksuosuutta. Tampereen kaupunki on laskuttanut jätehuoltoviranomaisen toiminnasta aiheutuneet kustannukset Pirkanmaan Jätehuolto Oy:ltä kalenterivuoden loppuun mennessä yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

111874, Jätehuollon yksikkö	TP 2021	TP 2022	TA 2022
	* 1.000	* 1.000	* 1000
Toimintatuotot	395	451	461
Tuet ja avustukset	4	1	0
Muut toimintatuotot	391	450	461
Toimintakulut	-381	-447	-461
Henkilöstökulut	-303	-356	-340
Palkat ja palkkiot	-247	-294	-281
Henkilösivukulut	-55	-63	-59
Eläkekulut	-45	-52	-48
Muut henkilösivukulut	-10	-11	-11
Palvelujen ostot	-61	-69	-73
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3	-2	-4
Vuokratulot	-14	-19	-16
TOIMINTAKATE	13	4	0
VUOSIKATE	13	4	0
TILIKAUDEN TULOS	13	4	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	13	4	0

113132_26299, Jätehuoltolautakunta	TP 2021	TP 2022
	* 1.000	* 1.000
Toimintatuotot	30	26
Myyntituotot	38	26
Muut toimintatuotot	-9	0
Toimintakulut	-30	-26
Henkilöstökulut	-16	-18
Palkat ja palkkiot	-16	-18
Palvelujen ostot	-14	-8
TOIMINTAKATE	0	0
VUOSIKATE	0	0
TILIKAUDEN TULOS	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	0	0

Taulukko 2 Jätehuoltolautakunnan ja jätehuollon yksikön tuloslaskelmat vuodesta 2022

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötyövuodet (htv)	TP 2021		TA 2022		TP 2022	
	euroa	htv	euroa	htv	euroa	htv
Jätehuolto (kp 111874)	303 000	5,62	340 000	6,4	-356	6,2

Taulukko 3 Jätehuoltoviranomaisen henkilöstömenot ja henkilötyövuodet vuonna 2022